

VYSOKÉ ŠKOLY | Ranking

Hodnotenie: kto, čo a ako

Zuzana Horníková

Čo je vlastne Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA), ako vzniklo hodnotenie slovenských verejných vysokých škôl a na základe čoho ich agentúra zostavila do rebríčkov?

ĽUDIA. Agentúru ARRA založili v roku 2004 bývalý minister školstva Ján Pišút, predseda parlamentného výboru pre vzdelávanie za SDKÚ-DS a exrektor Univerzity

ARRA uznáva,
že jej voľba kritérií nemusí
byť jediná správna

Komenského v Bratislave Ferdinand Devinsky a dvaja niekdajší študentskí lídri Renáta Králiková a Juraj Barta. Do agentúry prilákali odborníkov zo Slovenska i spoza hraníc. Predovšetkým s metodikou hodnotenia a kritériami pomáhali odborní konzul-

tanti s medzinárodnými skúsenosťami Don Thornhill a Lewis Purser. Ten sa kvalite vysokých škôl venoval v Európskej asociácii univerzít ako projektový manažér viac ako sedem rokov.

Zahraničného zástupcu má aj odborná rada ARRA, zodpovedná za odbornú stránku činnosti agentúry, teda aj za celé hodnotenie vysokých škôl. Aktuálne ju tvorí dvanásť ľudí – jedenásť Slovákov – hlavne akademikov z viacerých domácich i zahraničných škôl (Stredoeurópska univerzita v Budapešti a Technická vysoká škola v Aachene).

V desaťčlennej Správnej rade ARRA sa za-

Ranking vysokých škôl podľa fakúlt v skupinách

(2005, body)

	Učitelia a študenti	Záujem o štúdium	Publikácie a citácie	Doktorandské štúdium	Granty	Priemer	Priemer (2004)	Pozícia (2004)
Pôdohospodárske odbory								
Univerzita veterinárskeho lekárstva, Košice	94	88	85	61	81	81,6	83,4	1.
Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra	63	59	31	64	62	55,6	53,4	3.
Technická univerzita, Zvolen	72	56	31	63	39	52,3	63,2	2.
Humanitné odbory								
Vysoká škola múzických umení, Bratislava	77	58	0	56	19	41,7	48,2	3.
Trnavská univerzita	62	53	11	53	21	39,9	51,6	2.
Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava	72	84	0	29	14	39,6	52,3	1.
Univerzita Komenského, Bratislava	60	45	28	43	7	36,7	47,5	4.
Technická univerzita, Košice	49	59	0	0	75	36,6	27,6	11.
Prešovská univerzita	52	37	30	31	34	36,6	46,2	5.
Akadémia umení, Banská Bystrica	78	51	0	0	11	28,2	37,4	7.
Univerzita Konštantína Filozofa, Trnava	43	44	0	26	10	24,8	38,9	6.
Katolícka univerzita, Ružomberok	43	23	5	17	23	22,2	30,9	8.
Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica	44	29	5	14	17	22	28,8	9.
Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Nitra	46	39	5	0	10	20,1	27,7	10.
Lekárske odbory								
Univerzita Komenského, Bratislava	89	81	60	74	64	73,6	71,1	1.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice	78	54	48	67	24	54,4	67,7	2.
Prírodné odbory								
Univerzita Komenského, Bratislava	90	75	75	87	83	81,9	77,6	1.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice	89	61	62	60	56	65,4	67,2	2.
Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra	60	78	11	73	28	50,1	46,3	5.
Technická univerzita, Zvolen	70	69	9	66	17	46,2	48,5	4.
Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica	53	51	13	41	13	34,1	40,9	6.
Žilinská univerzita	50	66	1	17	6	27,8	37,1	7.
Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava	68	37	8	0	7	23,9	28,5	8.
Spoločenské odbory								
Trnavská univerzita	84	38	42	39	31	47	51,2	1.
Technická univerzita, Košice	70	51	10	14	85	46	49	2.
Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra	67	61	8	31	38	40,9	43	4.
Žilinská univerzita	75	67	0	35	22	39,7	45,2	3.
Univerzita Komenského, Bratislava	75	54	5	25	29	37,6	41,5	5.
Ekonomická univerzita, Bratislava	72	44	9	28	21	34,8	36,6	6.
Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra	60	44	2	18	37	32,4	30	11.
Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica	68	42	4	16	13	28,6	31,1	9.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice	70	37	5	4	21	27,5	30,7	10.
Trenčianska univerzita A. Dubčeka	49	43	0	0	44	27,3	27,6	12.
Prešovská univerzita	49	36	0	13	25	24,6	35,5	7.
Katolícka univerzita, Ružomberok	55	30	4	13	17	23,8	34,4	8.
Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava	52	50	0	0	10	22,3	25,9	13.
Technické odbory								
Slovenská technická univerzita, Bratislava	74	52	31	50	51	51,5	51,9	2.
Technická univerzita, Košice	66	43	11	50	37	41,3	47,5	3.
Technická univerzita, Zvolen	71	39	2	49	38	39,9	55,5	1.
Žilinská univerzita	63	36	3	44	27	34,6	40,1	5.
Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra	68	47	2	36	16	33,8	42	4.
Trenčianska univerzita A. Dubčeka	60	37	10	22	28	31,4	40,1	6.

PRAMEN: Akademická rankingová a ratingová agentúra

Univerzity

FOTO - IVAN FLEISCHER

sa zišla spoločnosť pôsobiaca mimo akademickej pôdy. Jej členmi sú traja ľudia z biznisu – riaditeľ spoločnosti Orange Pavol Lančarič, bývalý predseda Predstavenstva Ľudovej banky Jozef Kollár a predseda Predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne Imrich Béreš. Doplňajú ich dvaja ex-ministri – financií Ivan Mikloš a školstva Martin Fronc a dvojica ekonomických analytikov Ján Tóth z ING a Juraj Kotian zo Slovenskej sporiteľne. Miestenku v nej majú aj Andrej Salner z Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť, výkonný riaditeľ MESA 10 Jaroslav Pilát a šéfredaktor TRENDU Rado Bafo.

KRITÉRIÁ. Na opis stavu verejného vysokého školstva na Slovensku v roku 2005 si ARRA vybrala dvadsaťpäť kritérií. Stále to nie je kompletný zoznam všetkých dát, ktoré by chcela agentúra pravidelne monitorovať. V čase uzávierky tohto TREND Špeciálu chýbali údaje o študentskom komforte, agentúra ich sľúbila zverejniť na jar. Tento rok má pribudnúť aj nový spôsob hodnotenia vedeckej produkcie fakúlt zameraných humanitne a spoločenskovedne. Prvýkrát by sa mal objaviť v správe za rok 2006.

Súčasný súbor kritérií agentúra rozdelila do piatich tematických celkov. Tak, aby pokryli nasledujúce oblasti: učiteľia a študenti, záujem o štúdium, publikácie a citácie, doktorandské štúdium, granty. Na rozdiel od prvej správy sa v tejto druhej objavili tri nové kritériá – dve pre publikácie a citácie a jeden opisujúci grantovú úspešnosť. ARRA monitorovala i finančné výsledky, no keďže sú dostupné len za celé univerzity, do výsledného hodnotenia fakúlt nevstupovali. Rovnako ako údaje o počte nezamestnaných absolventov a študentov vyslaných na študijný pobyt do zahraničia prostredníctvom programu Erasmus, Socrates alebo cez agentúru SAIA.

Pre všetky kritériá platí, že neodrážajú celkový výkon fakúlt, napríklad počet vedeckých publikácií, ale intenzitu výkonu, teda počet publikácií na jedného zamestnanca fakulty. Tým sa nediskriminujú menšie pracoviská.

ARRA uznáva, že jej voľba kritérií nemusí byť jediná správna. A že výsledky treba chá-

pať v súlade s ich výberom. Inými slovami, že ak sa niekto rozhodne pre iné indikátory kvality, respektíve niektorým pripíše väčšiu dôležitosť a pri zostavovaní rebríčka teda aj väčšiu váhu, vyjde mu iné poradie. Nie lepšie alebo horšie, jednoducho iné.

METODIKA. Fakulty súťažia v rebríčku ARRA v šiestich skupinách. Tam sa dostali na základe svojho zamerania. Medzinárodne uznávaný Frascati manuál ho rozlišuje na lekárske, technické, prírodovedné, spoločenskovedné, humanitné a pôdohospodárske. Pravda, niektoré fakulty s rôznorodou náplňou činnosti sa zatrieďovali veľmi ťažko. Typickým príkladom sú filozofické fakulty s činnosťou zasahujúcou do humanitných aj spoločenských vied. Vtedy brala agentúra do úvahy prevažujúcu činnosť.

Veľká diskusia sa rozprúdila ohľadom zaradenia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. ARRA svoju pozíciu bráni, no diskusiu o tejto otázke nepovažuje za ukončenú.

Po tom, ako sa fakulty roztriedili do skupín, súťažia medzi sebou v jednotlivých kritériách. Tie sú zvolené tak, že až na tri výnimky – počet študentov na učiteľov, ich pomer

k počtu profesorov a docentov a priemerový funkčný vek profesorov – ich vyššia hodnota zodpovedá vyššiemu výkonu. Fakulta s najvyššou dosiahnutou hodnotou v danom kritériu získava sto bodov. Ostatní „súťažiaci“ dostanú body priamoúmerne, pričom nula zodpovedá nulovej hodnote. Takto sa postupuje pri všetkých kritériách, napokon sa zo všetkých dosiahnutých bodov vypočíta každej fakulte priemer. Čím vyšší, tým lepšie umiestnenie.

Na rozdiel od prvej správy chýba v analýze za rok 2005 komplexný rebríček univerzít. Agentúra od neho upustila, pretože ten vlnajší sa ukázal ako príliš zjednodušený a spustil vlnu verejnej kritiky. ARRA preto radšej meria výkon univerzít v jednotlivých skupinách podľa výkonov ich fakúlt. V každej skupine spriemerovala bodový zisk všetkých fakúlt danej univerzity a škola, ktorá získala najviac bodov, v skupine vyhrala. Štyri najlepšie školy sa medziročne nezmenili. Nováčikmi sú Slovenská technická univerzita v technických a Vysoká škola múzických umení v humanitných odboroch. Na opačnom konci sa tiež veľa nemení – táto sféra naďalej patrí Univerzite sv. Cyrila a Metoda.

ROZMÝŠLAŠ KAM ÍŠT ŠTUDOVAŤ?

Chceš sa s niekým poradiť?

Študentom SŠ ponúkame možnosť absolvovať: PSYCHOLOGICKÉ TESTY

test osobnosti, inteligencie a tvorivosti

a okrem toho ponúkame

TRÉNINGY TVORIVOSTI A MOTIVÁCIE

pre učiteľov, výchovných poradcov a pracovníkov Pedagogicko-psychologických poradni

Kontakt: Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave
Mlynská dolina 842 15 Bratislava
tel.č. 02/6029 6607 E-mail: hrabovcakova@fns.uniba.sk

Spomínané aktivity prebiehajú v rámci projektu s názvom "Kariérne poradenstvo v oblasti prírodných vied v Bratislavskom regióne". Tento projekt je spolufinancovaný Európskou Úniou.

ZADARMO

Ako začať kariéru > **TREND** > kariera@trend.sk

Máte nezodpovedané otázky, ako začať kariéru?
Opýtajte sa skúsených personalistov.